

Спеціалізована вчена рада Д 26.059.01
у Національному транспортному університеті
01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1
Вченому секретарю Мельниченко О.І.

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

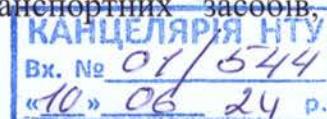
доктора технічних наук, професора, професора кафедри управління
проектами Київського національного університету будівництва і архітектури

Бушуєвої Наталії Сергіївни

на дисертаційну роботу *Алексеєнка Олександра Валерійовича*
**«Моделі та методи ризик-орієнтованого управління проектами розвитку
підприємств транспортної галузі»**, подану на здобуття наукового ступеня
кандидата технічних наук за спеціальністю 05.13.22 – управління проектами і
програмами

1. Актуальність теми дослідження

Актуальність, обраної здобувачем теми дисертаційного дослідження, підтверджується її спрямованістю на вирішення важливого питання сьогодення – підвищення ефективності діяльності підприємств транспортної галузі шляхом розроблення моделей та методів ризик-орієнтованого управління проектами їх розвитку в умовах невизначеності. Це питання актуально в сучасних умовах, оскільки спектр та різноманіття ризиків, з якими стикаються підприємства при здійсненні транспортної роботи невпинно зростають. Зокрема, чинниками такого зростання є підвищення інтенсивності дорожнього руху на автомобільних дорогах, збільшення обсягів вантажних перевезень автомобільним транспортом, підвищення вимог до інформаційної безпеки логістичних процесів, що набуває особливого значення у зв'язку з воєнним станом. Усі ці чинники у часі та просторі створюють імовірність загроз відмови транспортних засобів,

дорожньо-транспортних пригод, витоку важливої логістичної інформації і, як наслідок, перебоїв у роботі підприємства та можливих економічних збитків.

Вирішенням зазначених, проблем на думку автора дослідження, є запровадження проектів розвитку підприємств, які базуються на ризик-орієнтованому підході та дозволяють за результатами їх реалізації підвищити ефективність діяльності підприємств транспортної галузі.

Таким чином, актуальність дисертаційної роботи обумовлена: недостатньою увагою в науковій літературі до питань управління проектами розвитку підприємств транспорту; необхідністю використання ризик-орієнтованого управління діяльністю підприємств галузі інфраструктури; потребою у розробленні підходів до підвищення ефективності діяльності підприємств транспортної галузі; необхідністю у розробленні моделей та методів ризик-орієнтованого управління проектами розвитку підприємств в умовах невизначеності.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих в дисертації

Проводячи аналіз дисертаційної роботи Алексєєнка О.В. можна зробити загальний висновок, що до захисту представлене комплексне наукове дослідження, яке виконане автором самостійно, важливого науково-практичного завдання, яке полягало в підвищенні ефективності діяльності підприємств транспортної галузі шляхом розроблення моделей та методів ризик-орієнтованого управління проектами їх розвитку в умовах невизначеності.

Рівень обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, розрахунків, викладених в дисертаційній роботі підтверджується ґрунтовним аналізом наукових праць з напрямку дослідження та коректним використанням загальнонаукових та спеціальних методів дослідження.

Достовірність отриманих результатів підтверджується позитивними висновками за результатами апробації на базі реальних підприємств.

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Наукові результати були одержані дисертантом під час виконання ряду науково-дослідних робіт, зокрема: плану науково-дослідних робіт Національного транспортного університету: «Безпека та надійність об'єктів транспортної інфраструктури в умовах невизначеності» (РК 0124U001884); плану науково-дослідних робіт Міністерства освіти і науки України: «Розробка системи управління забезпечення безпеки на авіаційному транспорті» (РК 0107U001781); плану науково-дослідних робіт Міністерства інфраструктури України: «Розробка Проекту Постанови КМУ «Про затвердження Порядку спеціального навчання працівників суб'єктів перевезення небезпечних вантажів»» (РК 0105U003297); плану науково-дослідних робіт Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури України: «Виконати аналіз та розробити посібник до галузевих будівельних норм з проектування нежорсткого дорожнього одягу» (РК 0117U001961); плану науково-дослідних робіт Проектно-конструкторського технологічного бюро з автоматизації систем управління на залізничному транспорті України: «Розробка технології системи контролю процесів доставки вантажів при обслуговуванні клієнтів залізниці» (РК 0115U001656); плану науково-дослідних робіт Компанії «ІнВентів Хелс Клінікал Юкей Лімітед»: «Розробка національної програми імплементації Міжнародної конвенції про контроль судового водяногого баласту і осадків та керування ними в Україні» (РК 0104U007513); плану науково-дослідних робіт Державного підприємства обслуговування повітряного простору України: «Розробка принципів підвищення безпечної роботи транспорту» (РК 0104U006090); плану науково-дослідних робіт Товариства з обмеженою

відповіальністю «Міжнародний авіаційний центр підготовки»: «Розробити проект методики складання інструкцій з виконання польотів (використання повітряного простору) у районах аеродромів, посадкових майданчиків» (РК 0105U003298).

4. Основний зміст дисертації

Дисертаційна робота складається із вступу, чотирьох розділів основної частини, висновків, списку використаних джерел та п'яти додатків.

У вступі дисертаційної роботи автором розкрито актуальність теми, виконано постановку мети та завдань досліджень, наведено об'єкт і предмет, наукову новизну та методи дослідження, показано взаємозв'язок роботи з науковими програмами та планами, зазначено особистий внесок здобувача та інформацію про апробацію результатів дослідження а також основні публікації за темою роботи.

У першому розділі дисертаційної роботи розглянуто теоретичні аспекти управління проектами розвитку підприємств транспортної галузі. Автором визначено предметну область дослідження, яка полягає в аналізі діяльності з перевезень вантажів автомобільним транспортом з точки зору управління проектами і програмами. Було розглянуто сучасні моделі та методи управління ризиками проектів автотранспортних підприємств та концептуальні засади здійснення інформаційного моніторингу для забезпечення процесів постачання вантажів.

У другому розділі дисертанту розробив концептуальну модель ризик-орієнтованого управління проектами розвитку підприємств транспортної галузі, а також запропонував удосконалити тезаурус термінів та визначень в області ризиків, вантажних перевезень і безпеки на транспорті. Здійснено програмно-конструктивний опис проектної моделі інформаційного моніторингу та управління безпекою на транспорті та побудовано математичну модель ризик-орієнтованого управління проектами розвитку

підприємств транспортної галузі. Для чого автором було використано концепцію врахування контрольно-часових точок при розробці сценаріїв перевезення вантажів автомобільним транспортом.

У третьому розділі автором запропоновано модель інформаційного моніторингу процесів доставки вантажів автомобільним транспортом, яка дозволяє підвищити рівень інформаційної безпеки перевезень. Розроблено формалізований опис теоретико-множинної моделі транспортного процесу та декларативно-графічну модель системи управління забезпеченням безпеки дорожнього руху. Систему «водій–автомобіль–дорога–навколоішнє середовище» (ВАДС) доповнено двома системними компонентами «учасники дорожнього руху» (У) та «штучний інтелект» (ШІ). Такий підхід в подальшому дозволяє здійснювати удосконалення логіко-лінгвістичних моделей управління проектами розвитку підприємств транспортної галузі з урахуванням інформаційної безпеки та безпеки дорожнього руху.

У четвертому розділі розроблені основні підходи до удосконалення моделі ризик-орієнтованого управління проектами розвитку автотранспортних підприємств. Зокрема, автором запропоновано використовувати теорію нечіткої логіки при побудові моделей ризик-орієнтованого управління підприємствами транспортної галузі в умовах невизначеності. Дисертант здійснив практичну апробацію результатів дослідження на базі реальних підприємств та отримав позитивні результати від впровадження.

Загальні висновки дисертаційної роботи містять основні теоретичні та практичні результати.

Автореферат дисертації та друковані праці автора в повній мірі відповідають змісту дисертаційної роботи.

5. Наукова новизна дослідження та значущість одержаних результатів

Дисертація Алєксєєнка О.В. є вперше розробленим комплексним науковим дослідженням, в результаті проведення якого, було розроблено ряд моделей та методів до ризик-орієнтованого управління діяльністю автотранспортних підприємств в умовах невизначеності.

Результатами дослідження, які містять ознаки наукової новизни, є:

– було вперше розроблено концептуальну модель ризик-орієнтованого управління проектами розвитку підприємств транспортної галузі, яка дозволяє сформувати підхід до обґрунтування рішень за рахунок запровадження заходів ризик-орієнтованого управління, зокрема, інформаційного моніторингу та інформаційно-аналітичних систем управління;

– удосконалено тезаурус з управління проектами, який доповнено авторськими визначеннями, що стосуються сфери безпеки, ризиків та процесів доставки вантажів;

– удосконалено модель моніторингу процесів доставки вантажів, яка на відміну від попередніх заснована на інформаційному моніторингу безпеки діяльності автотранспортних підприємств з урахуванням концептуальної моделі ризик-орієнтованого управління проектами їх розвитку;

– вперше запропоновано метод ризик-орієнтованого управління проектами розвитку підприємств транспортної галузі, який полягає у поєднанні використання теоретико-множинних моделей постачання вантажів та методів управління інформаційною безпекою;

– подальший розвиток отримали: теоретико-множинні моделі моніторингу процесів діяльності автотранспортних підприємств та модель інформаційного моніторингу та управління безпекою на транспорті, що базується на застосуванні інформаційно-аналітичних систем.

6. Значущість результатів дослідження для науки і практики

Практична значимість результатів дисертаційного дослідження підтверджена використанням її результатів для розробки Посібника до галузевих будівельних норм з проектування нежорсткого дорожнього одягу (В.2.3-37641918-559:2019) в частині виконання транспортної роботи при переміщенні будівельних матеріалів, Рекомендацій по створенню системи безпеки транспорту (безпеки руху, польотів, судноплавства, безпеки при актах незаконного втручання, екологічної безпеки, 2006 р.), проєкту Постанови КМУ «Про затвердження Порядку спеціального навчання працівників суб'єктів перевезення небезпечних вантажів» (дата прийняття 31.10.2007 р. N 1285, шифр документа – 1285-2007-п).

Отримані результати впроваджено в ряд : ПРАТ «ДТЕК КИЇВСЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ», ПП «Парк Нових Технологій», ТОВ «ІНЖІНДУСТРІЯ», ТОВ «НВЦ «Дорбудтехнологія»», а також у освітній процес. Всі наукові впровадження підтвержені відповідними актами впровадження, наведеними в додатках.

7. Особистий внесок здобувача

За темою дисертації та результатами досліджень автором опубліковано 48 публікаціях (47 з них у співавторстві): 3 статті у виданнях іноземних держав, які включено до міжнародних наукометричних баз, 14 статей у фахових виданнях, 3 публікації, що додатково відображають наукові результати дисертації, 26 тез доповідей на наукових конференціях, отримані 2 свідоцтва на авторське право. В публікаціях автором проаналізовано моделі та методи управління ризиками проєктів у транспортній галузі; визначено основну концепцію ризик-орієнтованого управління автотранспортним підприємством і сучасні принципи інформаційного моніторингу на транспорті; запропоновано ряд декларативно-графічних описів моделей

моніторингу процесів доставки вантажів автомобільним транспортом; розглянуто принципи розробки теоретико-множинних моделей моніторингу процесів постачання вантажів. Також ряд публікацій здобувача присвячений практичному застосуванні запропонованих моделей та методів управління ризиками проектів в транспортній галузі.

8. Апробація результатів дисертації

Дисертант приймав участь у 9 науково-дослідних роботах, під час виконання яких були отримані наукові результати дисертації. Також апробація відбувалась участью в наукових конференціях професорсько-викладацького складу Національного транспортного університету №№ 51-62, 64-77, 79 в 2005-2023 pp.; в Міжнародних науково-практичних конференціях «Ринок послуг комплексних транспортних систем та прикладні проблеми логістики» №8-11, 13-15 в 2006-2013 pp., International Scientific Conference Ways to Develop Science in the Current Crisis Conditions: Conference Proceedings, в 2023 p., 12th International scientific and practical conference «Modern problems of science, education and society» в 2024 p.

9. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

В цілому слід відмітити, що дисертаційна робота Алексєєнка О.В. заслуговує позитивної оцінки, проте потрібно звернути увагу на наступні дискусійні положення та зауваження:

1. Виходячи з назви дисертації, в роботі бажано б було більше приділити увагу розкриттю питання, чому саме термін «кризик-орієнтоване» управління застосовує автор?
2. В п.1.2 роботи необхідно було б більш детально навести види ризиків, які розглядає дисертант. Можливо визначити власну класифікацію ризиків, які б стосувалися діяльності підприємств транспортної сфери.

3. Рисунок 2.5 потребує більш детальної розшифровки скорочень та абревіатур. Те саме стосується рис. 2.8., під яким є потреба розпису усіх позначених точок контролю за переміщенням вантажу.

4. В п.3.3 математичне представлення запропонованої моделі у формулі (3.30) потребує більш формалізованого підходу, оскільки незрозуміло, чи сукупність умов пливають на кінцевий показник, чи може впливати лише одна з вказаних у виразі (3.30).

5. В п.4.1 було б доцільно розглянути умови невизначеності та уточнити їх вплив на розроблену модель, або вказати – яким чином враховуються умови невизначеності в роботі.

6. В п.4.2 бажано б було більш чітко вказати критерій обрання методу аналізу ризиків і зазначити, які фактори впливають на цей критерій.

7. В розділі 4 необхідно було б більш детально описати кожен захід розробленого проекту розвитку підприємства. Зокрема, зупинитися на розробці системи управління інформаційною безпекою та застосуванні штучного інтелекту, який задекларований у третьому розділі роботи.

Наведені недоліки та зауваження щодо змісту дисертації носять дискусійний характер і не впливають на визначені основні наукові результати роботи.

10. Загальний висновок

У цілому, дисертаційна робота Алексєєнка О.В. на тему «Моделі та методи ризик-орієнтованого управління проектами розвитку підприємств транспортної галузі»: 1) відповідає паспорту спеціальності 05.13.22 – управління проектами і програмами, а саме – пунктам 4 та 7 паспорта цієї спеціальності: 4 – управління зацікавленими сторонами, ресурсами, цінністю, інтеграцією, комунікацією, змістом, часом, закупівлями, вартістю, якістю, ризиками, змінами, тощо в проектах/ програмах/портфелях проектів; 7 – управління інформацією в проектах/програмах/портфелях проектів.

Інформаційні технології та системи управління проектами/програмами/портфелями; 2) є завершеним науковим дослідженням, має науково обґрунтовані результати вирішення поставленого в роботі наукового завдання, і відповідає пунктам 9, 11–14 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою КМУ №567 від 24 липня 2013 р. зі змінами, який правомірно застосований до дисертаційної роботи дисертанта Алексєєнка О.В. відповідно до абзацу другого пункту 3 Постанови КМУ № 567 від 27 липня 2016 р. "Деякі питання діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти" в редакції від 04 квітня 2024 р. та підпункту 7 пункту 2 розділу XV "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про вищу освіту" в редакції 24 березня 2024 р., а її автор, Алексєєнко Олександр Валерійович заслуговує присудження наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю 05.13.22 – управління проектами і програмами.

Офіційний опонент:

професор кафедри управління проектами,
Київський національний університет
будівництва і архітектури,
доктор технічних наук, професор

Н.С.Бушуєва

«07» червня 2024 року

Підпис Бушуєвої Н.С.

Підтверджую

Микола КЛИМЕНКО

«07» червня 2024 року

